

Libellenwerkgroep Drenthe

Contactadres:

Gerard Abbingh
Lange hout 6
9408 DB Assen
0592-347108
g.abbingh@home.nl

Excursies:

Willem Klok
w.klok@
natuurmonumenten.nl

Webmaster

<http://drenthe.libellen.nl>
André Hospers
ahospers@scarlet.nl

Waarnemingen-coördinator / e-mail nieuwsbrief:

René Manger
rmanger@planet.nl

Voor meer informatie:

Bezoek de website van de
LWD
<http://drenthe.libellen.nl>

Wellicht krijgen we nog een paar mooie dagen. Dan heb je zeker wat aan het onderstaande verhaal.

Zoeksuggesties voor winterjuffers (*Sympecma*)

Hoewel in september met zacht weer de winterjuffers soms in flinke aantallen op grotere heidevlaktes kunnen zitten, hebben ze liever iets meer beschutting en heb je meer kans op succes bij kleinere stukjes. Wanneer wij een nieuw gebied bezoeken, kijken we op de kaart of er ook kleine stukjes heide omzoomd door bos te vinden zijn. Wat verder verwijderd van de voortplantingsgebieden zoeken we het liefst eerst aan de westkant van een gebied, omdat dit het eerste deel van het bos/heide is wat van ver komende winterjuffers zullen tegenkomen en je daar de meeste kans maakt.

Ook hier is pijpestrootje veruit favoriet, op de voet gevolgd door struikheide. Het liefst in dikke pollen en struiken en wat door elkaar gemengd, waardoor er veel structuur ontstaat. Wat (jonge) boompjes zijn daarbij ook welkom voor extra beschutting.

Dit soort plekjes zijn veruit de favoriete stekjes voor de winterjuffers. Heide pijpestrootje en rondom beschut door bomen.

Overige mogelijke stekjes

Ruigteveldjes, kapvlaktes en pitrus veldjes zijn plekjes waar je ze soms ook kunt aantreffen. Of ze hier ook overwinteren is nog niet helemaal duidelijk, waarschijnlijk zoeken ze toch nog liever een heideterreintje op. Vooral dichtbij de voortplantingsgebieden vonden we ze op deze locaties.

De zoekmethode

Het eerste jaar zochten we vooral door met het net zwaaiend de winterjuffers op te jagen en te vangen. Nadelen hiervan zijn dat je

een kort bereik hebt en de winterjuffers pas vlak voor je opjaagt. Hierdoor mis je er nogal eens eentje, doordat ze ook naar de zijanten wegvliegen en dat moeilijk zichtbaar is. We zijn toen met een lange stok gaan zoeken, langzaam zwaaiend zodat ze wat verder voor ons uit opvlogen en daardoor makkelijker zichtbaar waren. Dit jaar zijn we op de ***Sympecma disturbator*** overgegaan, oftewel een gewone vishengel van zo'n 4 tot 5 meter. Hierdoor is het zoeken veel makkelijker geworden, door langzaam heen en weer te zwaaien trek je banen van zo'n 8 meter breed door een gebied. Bij dit voorzichtige zwaaien ga je dan net door de toppen van de pijpestrootje of heide, waardoor de winterjuffers even opvliegen en weer gaan zitten, zodat je ze voorzichtig kunt bekijken. Wanneer je dan een paar baantjes door een gebied bent gelopen heb je een groot deel van het gebied bekeken, en weet je wel ongeveer waar je aan toe bent. Hierbij moeten vooral stukken uit de wind en in de zon meegenomen worden. Wanneer er in het terrein hogere delen zijn te vinden die wat beschut liggen zijn deze ook zeker de moeite waard om af te zoeken. Het kunnen echter ook net laagtes zijn die uit de wind liggen. Bij het water zul je er vooral in het begin van het winterjuffer seizoen, niet veel vinden. Ze hebben daar veel last van andere libellen die willen paren en vechten.

Op de kaart goed uitziende zoeklocaties

Temperatuur

Wanneer het later op de dag of op een bewolkte dag te koud is, kunnen winterjuffers

niet meer vliegen. Gemiddeld kun je zoeken zolang je het zelf aangenaam hebt in een t shirt of een dunne trui. Dit zal ongeveer vanaf 15 graden zijn. Daarna laten ze zich bij verstoring vallen en zie je ze vrijwel niet meer. Op zonnige dagen met koude oostenwind kunnen beschutte plekjes in het bos nog wel erg warm zijn, daar kun je dus nog lang doorzoeken. De winterjuffers weten dit soort plekjes vaak wel te waarderen.

Belangrijk

Wat ik zelf erg belangrijk vind is dat er vooral op de mooiste stukken tegen de zon in gezocht wordt. Door de schittering van de vleugels zijn ze veel makkelijker te vinden en te volgen. Vooral in gebieden met lage dichtheden is dit erg belangrijk. Zelf lopen we vaak een stuk om zodat we tegen de zon in kijkend het bewuste gebiedje inlopen. Wanneer je meerdere baantjes wilt afzoeken kom je er soms niet onderuit om met de zon in de rug te zoeken, maar door strategische planning kun je dit wel zoveel mogelijk voorkomen.

Herkenning

Winterjuffers hebben een vrij duidelijk herkenbare vlucht. Ze vliegen erg rechthoekig, dwz niet schokkerig of heen en weer. Tegen de zon in kijkend zijn ze goed te volgen en zie je goed waar ze gaan zitten. Door de geringe verstoring van een lange stok of disturbator vliegen ze meestal niet ver weg. Wanneer ze dan gaan zitten kun je er voorzichtig heen lopen en even kijken of het inderdaad een winterjuffer is.

Bruine winterjuffer

Ook de bruine winterjuffer is een enkele keer te vinden tussen de noordse. Deze heeft als eerste indruk vooral een contrastrijker tekening en wittere achterlijf aanhangsels. Het borststuk gaat van de donkere bovenkant abrupt over in een lichtere onderkant. Bij de noordse gaat dit veel geleidelijker, ook is dit borststuk wat "drukker".

Ronald van Seijen & Anneke Hofstra

tekst & foto's

